

Archeologienota Genk, Thorpark II Programma van maatregelen

1 Gemotiveerd advies

Archeologische verwachting

Het bureauonderzoek bracht volgende elementen aan het licht die relevant zijn bij de opmaak van een archeologische verwachting voor het onderzoeksterrein:

Historische bronnen

- Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen.
- Vanaf 1924 tot 1987 was het terrein deel van het mijncomplex van Waterschei. Na de sluiting van de mijn werd het gehele terrein genivelleerd.

Archeologische bronnen

- In de omgeving van het plangebied werden wel verschillende vondsten gedaan die een beeld kunnen schetsen van de regio uit deze oudere perioden. De verschillende vondsten van lithisch materiaal tonen aan dat het terrein reeds in de steentijden een zekere aantrekkingskracht had.
- Tijdens de metaaltijden bleef de regio interessant. Alhoewel er geen bewoningssporen werden gevonden in de omgeving van het terrein, werden er wel verschillende begraafplaatsen gevonden. Het gaat hierbij voornamelijk om urnenvelden en grafheuvels. Naar het oosten toe bevinden er zich *Celtic Fields*, een soort akkersystemen dat vanaf ongeveer 700 v.C. tot in de Romeinse periode gebruikt werd. Vaak woonde men ook binnen deze Celtic Fields. Het is mogelijk dat deze zich ook tot het plangebied uitstrekken, maar deze zouden binnen het plangebied niet kunnen worden opgemerkt door middel van LIDAR door de ingrijpende egalisatiewerken.
- Voor de Romeinse tijd zijn er geen archeologische gegevens voorhanden. Dit wil echter niet zeggen dat er in deze periode geen bewoning was in de regio. Het gaat vermoedelijk eerder om een hiaat in de archeologische kennis.
- Voor de middeleeuwse periode zijn er amper archeologische gegevens voorhanden. Ten zuidwesten van het onderzoeksterrein bevindt zich een motte en verspreid rond het onderzoeksgebied werden verschillende losse scherven gevonden bij veldprospecties. Dit wil zeggen dat er vermoedelijk wel bewoning of rurale activiteiten aanwezig waren in de omgeving van het onderzoeksgebied, maar dat er hiervan nog geen sporen werden gevonden binnen het kader van een archeologische opgraving.

Paleolandschap en bodem

- De locatie van het plangebied, juist boven de noordelijke flank van de Stiemberbeerkvallei, zal in de loop van de geschiedenis steeds een zekere aantrekkingskracht hebben gehad.
- Waar de geplande ingreep zal plaatsvinden is de ondergrond reeds dieper verstoord dan dat er verstoord zal worden voor de aanleg van de parkeerzone. Dit kon aangetoond worden aan de hand van een sonderingsverslag en van een landschappelijk bodemonderzoek dat direct ten zuiden van de geplande ingreep werd uitgevoerd door ARON.

Samenvattend is er binnen het plangebied potentieel op rurale grondsporensites. Deze kunnen vanaf de metaaltijden tot de middeleeuwen te dateren zijn. Doordat er geen oorspronkelijke bodemopbouw bewaard is gebleven, is er geen potentieel op intacte steentijdsites.

Potentieel op kennisvermeerdering

De archeologische verwachting gaf aan dat het onderzoeksterrein een hoog potentieel heeft voor de aanwezigheid van rurale nederzittingslocaties uit de steentijden, metaaltijden en middeleeuwen. Verder archeologisch onderzoek kadert echter steeds binnen krijtlijnen van de te verwachten schade aan en vernietiging van dit mogelijk erfgoed tijdens de geplande bodemingrepen. De vergelijking tussen de gekende verstoringen en de geplande ingrepen geeft aan dat het archeologisch relevante deel van het bodemarchief in een langgerekte zone van ongeveer 2000 m² vernietigd zal worden tijdens de geplande ingrepen.

Het potentieel op kennisvermeerdering bij verder onderzoek wordt door de beperkingen die voortvloeien uit de specificaties van de geplande ingrepen sterk verminderd. Men kan verwijzen naar volgende elementen:

- De totale oppervlakte van het onderzoek is met ca 2000 m² eerder beperkt.
- Het onderzoek dient uitgevoerd te worden in een langgerekte zone van 16 bij 120 m waardoor eventueel aanwezige sites en structuren mogelijk niet volledig zullen worden aangetroffen.
- De reeds aanwezige verstoring reikt dieper dan de geplande verstoring.
- Waar de geplande ingreep zich bevindt zijn er geen paleobodems meer aanwezig, zoals kon worden aangetoond aan de hand van een landschappelijk booronderzoek dat direct ten zuiden van de geplande ingreep werd uitgevoerd door ARON.
- Binnen de geplande ingreep lopen mogelijk funderingen van structuren die behoorden tot de inrichting van het mijncomplex, die lokaal mogelijk voor een diepere verstoring, tot op het archeologisch vlak, hebben gezorgd. Deze structuren konden niet geïdentificeerd worden maar zijn wel zichtbaar op de topografische kaart (zie Figuur 1 in Verslag van Resultaten).

Bovenstaand overzicht geeft aan dat het potentieel op (waardevolle) kenniswinst bij verder archeologisch (voor-)onderzoek ontbreekt. De investeringen die gepaard gaan met verder archeologisch onderzoek staan geenszins in verhouding tot de beperkte resultaten die dergelijk onderzoek naar verwachting zal opleveren.

Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Gezien het lage potentieel op kennisvermeerdering binnen het plangebied is verder archeologisch vooronderzoek niet nodig binnen de zone van de geplande ingreep. De punten die hiervoor kunnen worden aangehaald zijn:

- De reeds aanwezige verstoringen die dieper reiken dan de geplande ingreep.
- De langgerekte vorm van de geplande ingreep waardoor sporensites en structuren mogelijk niet volledig onderzocht kunnen worden.

De bepaling van de maatregelen

Aangezien de kans op het aantreffen van archeologische waarden die kunnen leiden tot kennisvermeerdering binnen de zone van de geplande ingreep zeer laag wordt ingeschat, dienen er geen verdere maatregelen te worden bepaald.

2 Programma van maatregelen

Niet van toepassing